

Σκίτσο Τάκη Καζμούγου, 1929

Η αγωνία μου έγκειται σε τούτο: ακατάπαυτα ν' αγωνίζομαι της θέσης τούτης και της αντίθεσης να βρω τη Σύνθεση.

Νίκος Καζαντζάκης, Αίγινα, 12/2/1944

Νο 58 – Απρίλιος 2022

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Κύριο άρθρο.
- Συνεδριάσεις της Συντονιστικής Επιτροπής.
 - * Μέλη και συμπαθούντες.
 - * Αρχεία της ΔΕΦΝΚ.
 - * Ονομασία δύο νέων μελών.
 - * Παραρτήματα.
 - * «Le Regard crétois/Η Κρητική ματιά».
 - * Εκδηλώσεις το 2023.
- «Le Regard crétois/ Η Κρητική ματιά», Νο 48, Δεκέμβριος 2021.
- Δημοσιεύσεις
- Εκδηλώσεις το 2022.
- Πρόσβαση στους τάφους του Νίκου και της Ελένης Καζαντζάκη.
- Εκδόσεις Καζαντζάκη.
- Κείμενο του Νίκου Καζαντζάκη.
- Μαρτυρίες της Μελίνας Μερκούρη και της Leïla Slimani.
- Δωρεές.
- ΔΕΦΝΚ: επαφές.

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Παρά τα γνωστά προβλήματα, η ΔΕΦΝΚ συνεχίζει τις δράσεις της, επικεντρωμένες κυρίως στις προσεχείς συνεδριάσεις της Συντονιστικής Επιτροπής (ΣΕ) με πυκνή σε θέματα ημερησία διάταξη και με την προετοιμασία σπουδαίων γεγονότων για το 2023. Θα βρείτε επίσης στο παρόν τεύχος τις καινούριες εκδόσεις, τις εκδηλώσεις του 2022, την πρόσβαση στους τάφους Νίκου και Ελένης Καζαντζάκη, την κατάσταση των εκδόσεων Καζαντζάκη, ένα κείμενο του μεγάλου Κρητικού για τον Ζορμπά, τις μαρτυρίες της Μελίνας Μερκούρη και της Leïla Slimani, τις δωρεές και τις συνδρομές στην επιθεώρηση και την ΔΕΦΝΚ και τις επαφές. Σας ευχόμαστε καλή ανάγνωση.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ (ΣΕ)

Πολλά μέλη της ΣΕ που διαμένουν στις πέντε ηπείρους δεν μπορούν, λόγω της διαφοράς ώρας, να συμμετέχουν στις συνεδριάσεις. Η Γραμματεία αποφάσισε να οργανώνει στο εξής δύο συνεδριάσεις, μέσω zoom, με το ίδιο περιεχόμενο. Οι επόμενες θα πραγματοποιηθούν στις 14 και 15 Μαΐου 2022. Η ημερησία διάταξη περιλαμβάνει τα ακόλουθα σημεία:

Μέλη και συμπαθούντες

Η πανδημία και οι πόλεμοι (Συρία, Λιβύη, Ουκρανία) είχαν ως συνέπεια τη μείωση της συμμετοχής πολλών φίλων στις δράσεις της ΔΕΦΝΚ.

Αρχεία της ΔΕΦΝΚ

Στο «Synthesis» του Αυγούστου 2021 είχαμε αναφέρει ότι όλα τα αρχεία είχαν αποσταλεί για φύλαξη (τα περυσινά, όπως και τα παλαιότερα) στο Μουσείο Νίκου Καζαντζάκη στη Μυρτιά (Κρήτη). Στο μνημόσυνο στους τάφους του Νίκου και της Ελένης Καζαντζάκη, στις 24 Οκτωβρίου 2021, ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του Μουσείου μας πληροφόρησε ότι, ελλείψει χώρου, δεν υπήρχε δυνατότητα φύλαξης των αρχείων. Κατόπιν αιτήματος του Προέδρου της ΔΕΦΝΚ, η Κατερίνα Ζωγραφιστού και η Σοφία Νταλαμπέκη προέβησαν στη μεταφορά τους στο Ηράκλειο.

Ονομασία δύο νέων μελών στη ΣΕ

Καλωσορίζουμε τον Γιάννη Μηλίδη από τη Μελβούρνη, νέο πρόεδρο της τοπικής επιτροπής της ΔΕΦΝΚ, και την Claudette Falatakis, από τη Γενεύη, στη θέση του ταμιά, σε αντικατάσταση του Δημήτρη Τζάνου, που υπέβαλε παραίτηση, και τον οποίο ευχαριστούμε για την προσφορά του.

Παράρτημα Μελβούρνης

6 Μαρτίου 2022. Με πρωτοβουλία του Γιάννη Μηλίδη, φιλολόγου, πολλοί θαυμαστές του έργου του Καζαντζάκη συγκεντρώθηκαν και επανίδρυσαν την τοπική επιτροπή. Αποφάσισαν την οργάνωση, στις 20 Μαΐου 2022, ενός σεμιναρίου με την Εμμανουέλα Γιαννουλίδου, του ελληνικού τμήματος του Πανεπιστημίου La Trobe, για τους *Αδελφοφάδες* του Νίκου Καζαντζάκη και το «Με φωτιά και με αίμα: ήρωες, κτήνη και μάρτυρες της Ισπανίας» του Manuel Chaves Nogales. Στη συνέχεια, ο Γιάννης Μηλίδης θα οργανώσει μια ημερίδα δημιουργικής γραφής ποιητικού κειμένου, στην οποία θα προσκληθούν ποιητές. Θα είναι αφιερωμένη στα ιδανικά και τις αξίες που αναδεικνύει το έργο του μεγάλου Κρητικού. Οι εργασίες θα δημοσιευθούν με τον τίτλο «Οι ποιητές της Μελβούρνης διαλέγονται με τον Νίκο Καζαντζάκη». Καλή επιτυχία σε όλους αυτούς τους φίλους!

Παράρτημα Ελλάδας

Η έδρα θα μεταφερθεί από την Αθήνα στο Ηράκλειο, γενέτειρα του συγγραφέα μας, σε χώρο που θα ενοικιαστεί από την ΔΕΦΝΚ με τον απαραίτητο εξοπλισμό. Θα επανέλθουμε στο θέμα αυτό στο τεύχος 59 του «Synthesis».

«Le Regard crétois/Η Κρητική ματιά»

Από το επόμενο τεύχος της επιθεώρησης προβλέπονται δυο σπουδαίες αλλαγές:

- Η επιθεώρηση θα κυκλοφορήσει και σε ψηφιακή μορφή. Οι ενδιαφερόμενοι με την καταβολή της συνδρομής τους θα μπορούν εύκολα να τη διαβάσουν.

Θα περιορίσουμε, επίσης, τα έξοδα αποστολής που είναι υπερβολικά.

- Ο αριθμός των σελίδων κάθε μελέτης θα είναι ο ίδιος στις τέσσερις γλώσσες και οι περιλήψεις θα είναι πιο εκτενείς.

Εκδηλώσεις το 2023

Την επόμενη χρονιά εορτάζουμε τα εξής γεγονότα:

- 140ά γενέθλια από τη γέννηση του μεγάλου Κρητικού.
 - 85 χρόνια από τη δημοσίευση της *Οδύσειας*.
 - 35α γενέθλια από την ίδρυση της ΔΕΦΝΚ.
 - 50ό τεύχος του «Le Regard crétois/Η Κρητική ματιά».
- Προβλέπουμε, ανάμεσα σε άλλα:
- Μια ειδική έκδοση της επιθεώρησης.
 - Μια παρουσίαση της κρητικής λαϊκής όπερας του Μάνου Μουντάκη, εμπνευσμένη από την *Οδύσεια*.
 - Συνέδρια και Ημερίδες με θέματα : «Ο Νίκος Καζαντζάκης και οι ξένοι διανοούμενοι» και «Πώς οι Έλληνες διανοούμενοι υποδέχτηκαν το έργο του Νίκου Καζαντζάκη».
 - Συνέχεια και εντατικοποίηση των δράσεών μας στον χώρο των νέων.
 - Λέσχες ανάγνωσης κειμένων του Νίκου Καζαντζάκη
Τα μέλη μας και οι συμπαθούντες θα ενημερωθούν λεπτομερώς αργότερα για τα παραπάνω θέματα.

LEREGARDCRETOIS, ΗΚΡΗΤΙΚΗΜΑΤΙΑ,
THECRETANGLANCE, LAMIRADACRETENSE

Περιεχόμενα του τεύχους 48 – Δεκέμβριος 2021

Κείμενα του Καζαντζάκη

- Σφαγή.
- Σκέψεις, γράμματα.

Μελέτες και έρευνες

- Χαράλαμπος-Δημήτρης Γουνελάς (Θεσσαλονίκη): *Νίκος Καζαντζάκης και οι πρόσφυγες* (στα γαλλικά).
- Δημήτρης Κόκορης (Θεσσαλονίκη): *Νίκος Καζαντζάκης ως ποιητής* (στα ελληνικά).
- Ripina Elles (Σίδνεϊ): *Η γυναίκα στο θεατρικό έργο του Καζαντζάκη* (στα αγγλικά).
- Χριστίνα Τσαρδίκου (Μπουένος Άιρες): *Μόρχες και Καζαντζάκης, δύο λογοτέχνες, ένας λαβύρινθος* (στα ισπανικά).

Κάθε μελέτη συνοδεύεται από μία περίληψη στις άλλες γλώσσες.

Βιβλία

- Μελέτες.
- Μεταφράσεις.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

«Synthesis»

Το ενημερωτικό δελτίο είναι πλέον διαθέσιμο σε πολλές γλώσσες: ελληνικά, γαλλικά, αγγλικά, πορτογαλικά, ιταλικά και ισπανικά στον ιστότοπό μας, <http://amis-kazantzaki.gr/>

Ανέκδοτο μυθιστόρημα του Καζαντζάκη στα Ελληνικά

- *Ανήφορος*, εκδόσεις Διόπτρα, Αθήνα. Θα κυκλοφορήσει τον ερχόμενο Νοέμβριο. Έχει ήδη μεταφραστεί στα γαλλικά από τον René Bouchet και κυκλοφορεί με τον τίτλο *L'Ascension*, από τις εκδόσεις Cambourakis, στο Παρίσι, το 2021.

Μεταφράσεις από τα Ελληνικά στα Γαλλικά, δημοσιευμένα στο Παρίσι

- *Ασκητική*, μετ. του René Bouchet, εκδόσεις Cambourakis, 2021.
- Γιώργου Στασινάκη: «Καζαντζάκης-Ζορμπάς. Μια αληθινή φιλία», μετ. του René Bouchet, πρόλογος της Yvette Renoux-Herbert, εκδόσεις L'Harmattan, 2022.

Κόμικς

Ο δεύτερος τόμος της βιογραφίας του Νίκου Καζαντζάκη του Allain Glykos και του Antonin θα κυκλοφορήσει τον ερχόμενο Σεπτέμβριο από τις εκδόσεις Cambourakis με τον τίτλο «Kazantzaki : La Rumeur du monde ».

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟ 2022

Λέσχες ανάγνωσης έργων του Νίκου Καζαντζάκη

- ✓ *Ηράκλειο*. Η Κατερίνα Ζωγραφιστού, μέλος της ΣΕ της ΔΕΦΝΚ, οργάνωσε/θα οργανώσει πολλές εκδηλώσεις: 30 Ιανουαρίου και 6 Μαΐου: *Ο Χριστός ξανασταυρώνεται*. 13 Μαΐου: *Μέγας Αλέξανδρος και Στα παλάτια της Κνωσού*. Τον Σεπτέμβριο, προγραμματίζει μια Παγκόσμια Λέσχη με το *Βίος και πολιτεία του Αλέξη Ζορμπά*.
- ✓ *Λάρισα*, 17 Μαρτίου: Οι φίλοι του Καζαντζάκη αφιέρωσαν μια εκδήλωση στο μυθιστόρημα *Ο Χριστός ξανασταυρώνεται* (βλ. σελ. 3 του ενημερωτικού). Θα οργανώσουν στις 15 Μαΐου μια νέα Λέσχη ανάγνωσης με το *Ταξιδεύοντας Ιαπωνία-Κίνα*. Προγραμματίζουν τέλος την προβολή του ντοκιμαντέρ του Άρη Χατζηστεφάνου.

Ντοκιμαντέρ του Άρη Χατζηστεφάνου

- ✓ *Θεσσαλονίκη*, 20 Μαρτίου. Το ντοκιμαντέρ αυτό, με τον τίτλο «Τελευταίο ταξίδι» και την υποστήριξη την ΔΕΦΝΚ, αφιερωμένο στο ταξίδι του Καζαντζάκη στην Ιαπωνία και στην επικαιρότητά του, έλαβε το πρώτο βραβείο στο Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης. Τα θερμά μας συγχαρητήρια.

Βραζιλία

- ✓ *Σάο Πάολο*. Η Maria Peretto, πρόεδρος της τοπικής επιτροπής της ΔΕΦΝΚ, μας ανακοίνωσε πολλές εκδηλώσεις: «Έξι όψεις του Καζαντζάκη, ο μυθιστοριογράφος, ο δραματουργός, ο ποιητής, ο ταξιδευτής, ο μεταφραστής, ο μεταφυσικός»: ανάγνωση αποσπασμάτων από τα έργα του και από το καινούριο βιβλίο *Ο Ανήφορος*, αναρτήσεις στο Facebook (Meta)...

Γαλλία

- ✓ *Στρασβούργο*, 26 Μαρτίου. Συνέδριο με θέμα «Άγιος Φραγκίσκος της Ασίζης, Άλμπερτ Σβάιτσερ και Νίκος Καζαντζάκης». Οργανώθηκε από τον Jean-Claude Schwendemann, πρόεδρο του γαλλικού τμήματος της ΔΕΦΝΚ και του Συλλόγου Αλσατία-Κρήτη, με την υποστήριξη της Φραγκισκανικής αδελφότητας και του Ιδρύματος Άλμπερτ Σβάιτσερ. Παρεμβάσεις έκαναν ο Patrice Kerwyn, Φραγκισκανός, «Ο Άγιος

Φραγκίσκος, από φίλος των ζώων, αδελφός όλων των δημιουργημάτων»· Jenny Litzelmann, Διευθύντρια του Ιδρύματος Άλμπερτ Σβάιτσερ «Ο Άλμπερτ Σβάιτσερ και η φύση»· Αθηνά Βουγιούκα, ειδική μελετήτρια του Καζαντζάκη, «Η φύση στον Νίκο Καζαντζάκη: nature naturée, nature naturante».

Ελβετία

- ✓ *Γενεύη, Οκτώβριος*. Το ελβετικό τμήμα της ΔΕΦΝΚ με πρόεδρο τη Rozmi Pahlisch και άλλοι σύλλογοι ετοιμάζουν με την αιγίδα του Ελληνικού Γενικού Προξενείου εκδήλωση για τους συγγραφείς και ποιητές: Χόρχε Λούις Μπόρχες, Άλμπερτ Κοέν, Νίκος Καζαντζάκης και Στέφαν Τσβάιχ.

Ελλάδα

- ✓ *Λάρισα, 17 και 18 Μαρτίου*. Για να τιμήσουν την 100ή επέτειο από την Καταστροφή της Μικράς Ασίας (σφαγή των Ελλήνων από τους Τούρκους και ξεριζωμός των χριστιανικών πληθυσμών), οι φίλοι του Καζαντζάκη στη Λάρισα, η ΔΕΦΝΚ, το Πολιτιστικό Κέντρο Εκπαιδευτικών, η Πινακοθήκη και το Γαλλικό Ινστιτούτο οργάνωσαν ημερίδες αφιερωμένες στο μυθιστόρημα *Ο Χριστός ξανασταυρώνεται*, στην προβολή της ταινίας «Αυτός που πρέπει να πεθάνει» του Jules Dassin, σε διαλέξεις, στην ανάγνωση ενός αποσπάσματος της *Αναφοράς στον Γκρέκο* και σε τραγούδια.
- ✓ *Λάρισα, 19-20 Νοεμβρίου*, Η ΔΕΦΝΚ σε συνεργασία με την Πινακοθήκη της πόλης και με συλλόγους θα οργανώσει επιστημονικό συνέδριο με θέμα «Η φύση στο έργο του Νίκου Καζαντζάκη». Όσοι επιθυμούν να συμμετέχουν παρακαλούνται να στείλουν μέχρι τις 15 Ιουνίου μία περίληψη στα ελληνικά 300-500 λέξεις και ένα σύντομο βιογραφικό σημείωμα στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

synedrio2022.siank@gmail.com

Οι εισηγήσεις θα πρέπει να είναι πρωτότυπες, να μην έχουν αναγνωστεί σε εκδηλώσεις, ούτε δημοσιευτεί. Η επιστημονική επιτροπή θα τις μελετήσει και θα ανακοινώσει την λίστα των συμμετεχόντων.

ΗΠΑ και Καναδάς

- ✓ *Οττάβα, 10 Απριλίου*. Η Κάθυ Δημητρίου, συντονίστρια της τοπικής επιτροπής, η Ματίνα Δεμέλη και ο Μανόλης Βεληβασάκης αντιπρόσωποι της ΔΕΦΝΚ στη Νέα Υόρκη και στη Φλόριντα αντιστοίχως, οργάνωσαν εκδήλωση μέσω zoom με θέμα: «Νίκος Καζαντζάκης, ένας ακροβάτης πάνω από το χάος». Ομιλητής ήταν ο Μανόλης Βεληβασάκης.

Καναδάς

- ✓ *Τορόντο*. Οι εκδηλώσεις που έγιναν στις 25 Ιανουαρίου, 22 Φεβρουαρίου και 22 Μαρτίου αναφέρθηκαν στο «Synthesis» του Δεκεμβρίου 2021.

Ουκρανία

- ✓ *Κίεβο*. Ο Αντρί Σαβένκο, μέλος της ΣΕ και καθηγητής ελληνικών στα πανεπιστήμια του Κιέβου και της Μαριούπολης, μας ενημέρωσε ότι η Ν. Μογοζονα, φοιτήτρια, μετέφρασε το κεφάλαιο για το δημοτικό σχολείο της *Αναφοράς στον Γκρέκο*. Θα δημοσιευόταν στην εφημερίδα «Ελληνες της

Ουκρανίας» (Μαριούπολη). Εξ αιτίας του πολέμου, η δημοσίευση ανεβλήθη.

ΤΑΦΟΙ ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΛΕΝΗΣ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗ

Διαπιστώνουμε ότι άτομα με κινητικά προβλήματα δεν έχουν δυνατότητα πρόσβασης στους τάφους. Για το λόγο αυτό, η ΔΕΦΝΚ, το Μουσείο Καζαντζάκη και η Νίκη Σταύρου, πνευματική δικαιούχος του έργου του Καζαντζάκη, με γραπτό αίτημά τους στις 24 Φεβρουαρίου 2022, ζήτησαν από τον Δήμο Ηρακλείου την εγκατάσταση μιας ράμπας αναπήρων.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗ

Ευχαριστούμε τη Νίκη Σταύρου, διευθύντρια των εκδόσεων Καζαντζάκη, που μας πληροφόρησε ότι στο εξής οι ελληνικές εκδόσεις των βιβλίων του μεγάλου Κρητικού και οι τηλεοπτικές και κινηματογραφικές διασκευές στην Ελλάδα θα γίνονται από τις εκδόσεις Διόπτρα, με έδρα την Αθήνα. Η ίδια θα κρατήσει, όμως, τα συγγραφικά δικαιώματα για ό,τι κυκλοφορεί στο εξωτερικό, καθώς και για τις τραγωδίες και τις θεατρικές παραγωγές στα ελληνικά και σε άλλες γλώσσες.

ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗ

Ζορμπάς

«Στη ζωή μου οι πιο μεγάλοι ευεργέτες στάθηκαν τα ταξίδια και τα ονειράτα· από τους ανθρώπους ζωντανούς και πεθαμένους πολύ λίγοι βοήθησαν τον αγώνα μου. Όμως, αν ήθελα να ξεχωρίσω ποιοι άνθρωποι αφήκαν βαθύτερα τ' αχνάρια τους στην ψυχή μου, ίσως να ξεχωρίζα τον Όμηρο, το Βούδα, το Νίτσε, τον Μπέρζονα και το Ζορμπά. [...]

Αν ήταν στη ζωή μου να διάλεγα ένα ψυχικό οδηγό, έναν Γκουρού, όπως λένε οι Ιντοί, ένα Γέροντα, όπως λένε οι καλόγεροι στο Άγιον Όρος, σίγουρα θα διάλεγα το Ζορμπά. Γιατί αυτός είχε ό,τι χρειάζεται ένας καλαμαράς για να σωθεί: την πρωτόγονη ματιά που αδράχνει ψηλάθε σαϊτεντά τη θροφή της· τη δημιουργική, κάθε πρωί ανανεούμενη αφέλεια να βλέπει ακατάπαντα για πρώτη φορά τα πάντα και να δίνει παρθενιά στα αιώνια καθημερινά στοιχεία – αγέρα, θάλασσα, φωτιά, γυναίκα, ψωμί· τη σιγουράδα του χεριού, τη δροσεράδα της καρδιάς, την παλικαριά να κοροϊδεύει την ίδια του τη ψυχή, σά να 'χε μέσα του μια δύναμη ανώτερη από την ψυχή, και τέλος το άγριο γάργαρο γέλιο, από βαθιά πηγή, βαθύτερο από το σπλάχνο του ανθρώπου, που ανατινάζονταν απολυτρωτικό στις κρίσιμες στιγμές από το γέρικο στήθος του Ζορμπά· ανατινάζονταν και μπορούσε να γκρεμίσει – και γκρεμίζε– όλους τους φράχτες – ηθική, θρησκεία, πατρίδα – που άσκωσε γύρω του ο κακομοίρης ο φοβιτσιάρης άνθρωπος, για να κουτσοπορέσει ασφαλισμένα τη ζωούλα.

Όταν συλλογίζομαι με τι θροφή τόσα χρόνια με τάζαν τα βιβλία κι οι δάσκαλοι, για να χορτάσουν μια λιμασμένη ψυχή, και τι λιονταρίσιο μυαλό για θροφή με τάζε ο Ζορμπάς σε λίγους μήνες, δύσκολα μπορώ να βαστάξω την πίκρα μου και την αγανάχτηση. Πώς να θυμηθώ και μη θεριέψει η καρδιά μου τις κουβέντες που μου 'κανε, τους χορούς που μου χόρευε, το σαντούρι που μου έπαιζε, σε ένα ακρογιάλι της Κρήτης [στην πραγματικότητα πρόκειται για τη Στούπα στην Μεσσηνιακή Μάνη.] όπου ζήσαμε έξι μήνες, με πλήθος εργάτες, σκάβοντας για να βρούμε τάχα λιγνίτη. Ξέραμε καλά και οι δυο πως ο πραχτικός αυτός σκοπός ήτανε στάχη για τα μάτια του κόσμου· εμείς βιαζόμαστε τότε να βασιλέψει ο ήλιος να σκολάσουν οι εργάτες, να στρωθούμε οι δυο μας στην αμμουδιά, να φάμε το

χωριάτικο, νόστιμο φαΐ μας, να πιούμε το μπρούσκο κρητικό κρασί μας και να κινησουμε την κουβέντα».

Αναφορά στον Γκρέκο,
Εκδόσεις Ελένη Καζαντζάκη, Αθήνα 1961

MARTYRIΕΣ

Μελίνα Μερκούρη

Στο βιβλίο της «Γεννήθηκα Ελληνίδα» (εκδόσεις Ζάρβανος, Αθήνα, 1995) η μεγάλη ηθοποιός και αναντικατάστατη Υπουργός Πολιτισμού αναφέρει το ακόλουθο επεισόδιο που συνέβη στη διάρκεια του γυρίσματος στην Κριτσά, Κρήτη, της ταινίας που σκηνοθέτησε το 1956 ο Jules Dassin [Τζούλυ] «Αυτός που πρέπει να πεθάνει» το σενάριο της οποίας βασίζεται στο μυθιστόρημα του Καζαντζάκη *Ο Χριστός ξανασταυρώνεται*.

«Ο δήμαρχος μίλησε στον Τζούλυ. Μπορεί να ήταν ενενήντα χρονών αλλά η φωνή του ήταν δυνατή και επιθετική. «Είσαι Άγγλος». «Όχι, Αμερικάνος». «Το ίδιο κάνει». Το είπε υποτιμητικά. Πρέπει να σας θυμίσω ότι το 1956, το πρόβλημα της Κύπρου είχε φτάσει σε κρίσιμο σημείο. Οι Κρητικοί αισθάνονταν ιδιαίτερη μνησικακία απέναντι στους Άγγλους. Στον πόλεμο, κινδύνεψαν και σε μερικές περιπτώσεις έδωσαν τη ζωή τους για να προστατέψουν και να κρύψουν τους Άγγλους αεροπόρους που αναζητούσαν οι Ναζί. Και τώρα οι Βρετανοί ήταν αντίθετοι στο κρητικό όνειρο της ένωσης ολόκληρης της Ελλάδας. Οι Αμερικανοί υποστήριζαν τη θέση των Άγγλων. Ο δήμαρχος αγριοκοίταζε τον Τζούλυ μέσ' απ' τα φανταχτερά μαύρα γυαλιά του. «Δώστε μας πίσω την Κύπρο». Έδειξε τον Τζούλυ σαν να 'χε την Κύπρο στην τσέπη του. Κι ο Τζούλυ, πιστεύοντας πως ήταν διασκεδαστικό παιχνίδι, είπε: «Όχι, νομίζω πως θα την κρατήσω». Κανένας δεν το βρήκε διασκεδαστικό. Όλα τα χαμόγελα κι η καλή διάθεση εξαφανίστηκαν αμέσως. Μια βαριά σιωπή απλώθηκε στο δωμάτιο. Ο Φανουράκης [κρητικός ζωγράφος που βοήθησε την διαδικασία γυρίσματος της ταινίας] κλώτσησε τον Τζούλυ κάτω απ' το τραπέζι. «Μην αστεϊεύεστε», μουρμούρισε, «δώστε τους πίσω την Κύπρο». Ο δήμαρχος έσκυψε μπροστά, απειλητικά, προκλητικά. Στον Τζούλυ δεν άρεσε να τον προκαλούν. Κούνησε το κεφάλι του. Κι οι άντρες άρχισαν να πλησιάζουν το τραπέζι. Τώρα είχα τρομάξει πραγματικά. «Μην είσαι ηλίθιος», ψιθύρισα γαλλικά στον Τζούλυ. «Δώσ' τους την Κύπρο». Ίσως ο Τζούλυ να είχε υποχωρήσει, αλλά ο δήμαρχος είπε: «Θα την δώσετε πίσω γιατί οι Αμερικάνοι είναι δειλοί». Αυτό ήταν. Τώρα ήταν ζήτημα τιμής. Ο Τζούλυ σηκώθηκε. Πήρε ένα ύφος σαν του Τζον Φόστερ Ντάλες. «Χρειάζομαι την Κύπρο για στρατιωτικές βάσεις». Ο δήμαρχος σηκώθηκε. «Θέλουμε την Κύπρο». Οι άντρες πλησίασαν. Υπήρχε βία στην ατμόσφαιρα. Ο Τζούλυ είχε γλομάσει αλλά είπε: «Υπάρχει μόνο ένας τρόπος για ν' αποκτήσετε την Κύπρο». Κοίταξε γύρω του στο δωμάτιο. «Πάρτε την». Έγινε μια ατέλειωτη τεταμένη σιωπή. Ο Φανουράκης κι ο Τράουνερ [διακοσμητής] ετοιμάστηκαν να υπερασπιστούν τον Τζούλυ. Όλα τα μάτια στράφηκαν στον δήμαρχο. Τότε, σε μια ένδοξη στιγμή, το πρόσωπό του ξαστέρωσε απ' το γέλιο. Πήρε τον Τζούλυ στην αγκαλιά του και τον φίλησε. Μετά, όλα ήταν όμορφα. Όταν φύγαμε μας σκέπασαν με λουλούδια.»

Leïla Slimani

Λαμπρή γαλλο-μαροκινή διανοούμενη, η Λεϊλά Σλιμανί είναι συγγραφέας πολυάριθμων λογοτεχνικών έργων και δοκιμίων. Τιμήθηκε το 2016 με Βραβείο Γκονκούρ για το

μυθιστόρημά της «Γλυκό τραγούδι». Στο βιβλίο της «Το άρωμα των λουλουδιών τη νύχτα» (εκδόσεις Stock, Παρίσι, 2021) γράφει για τον φημισμένο Αλέξη Ζορμπά και τον Νίκο Καζαντζάκη.

«Δεν ξέρω στ' αλήθεια τι μ' έσπρωχνε σ' αυτά τα ασταμάτητα ταξίδια, σ' αυτή τη φυγή. Θα μ' άρεσε να έχω μάθει να κατοικώ σ' έναν τόπο, να γίνω ένα με τον κόσμο γύρω μου και να χαρώ τα στοιχεία και τη φύση, όπως τα περιγράφει τόσο θαυμάσια ο Καμύ στους «Γάμους», ή ο Αλέξης Ζορμπάς, ο μυθιστορηματικός ήρωας του Καζαντζάκη που για μένα ενσαρκώνει ένα άπιαστο ιδεώδες. Αυτός ο λαίμαργος, γοητευτικός γίγαντας «αυτός ο χιλιοπληγιασμένος καπετάνιος» που δεν φοβάται τίποτα και κανένα και η αίσθηση της ελευθερίας που έχει εντυπωσιάζει τόσο τον αφηγητή του μυθιστορήματος. Είναι το Αιγαίο Πέλαγος που κυλά στις φλέβες του, το σώμα του μοιάζει φτιαγμένο από τον ίδιο βράχο που είναι φτιαγμένα τα βουνά της γενέτειράς του. *Ενοιωθα, γράφει ο Καζαντζάκης, γρικώντας τον Ζορμπά, ν' ανανιώνεται η παρθενιά του κόσμου. Όλα τα καθημερινά και τα ξεθωριασμένα ξανάπαιρναν τη λάμψη που είχαν τις πρώτες μέρες που βγήκαν από τα χέρια του Θεού. Το νερό, η γυναίκα, το άστρο, το ψωμί, ξαναγύριζαν στην αρχέγονη, μυστηριώδη πηγή.*

ΛΩΡΕΕΣ

- Ελβετία : Frosso Jaton, Bernhard Hahnloser Sarpakis, Johanna Graziano Von Burg, Philippe Othenin-Girard.
- Ελλάδα : Σοφία Νταλαμπέκη, Κατερίνα Ζωγραφιστού, Γιάννης Βλαχάκης.
- Παραρτήματα Γαλλίας, Ελβετίας και Κύπρου.
Τους ευχαριστούμε θερμά.

ΔΕΦΝΚ: ΕΠΙΦΕΣ

Κεντρική ταχυδρομική διεύθυνση

Case postale 2714
CH-1211 Genève 2 dépôt
Suisse

Email

siankcdc@gmail.com

Ιστοσελίδες

www.amis-kazantzaki.ch www.amis-kazantzaki.gr

www.amigos-kazantzaki.org

Facebook

Στα ελληνικά: <https://www.facebook.com/amis.kazantzaki.gr/>

Στα γαλλικά:

<https://www.facebook.com/Soci%C3%A9t%C3%A9-Internationale-des-Amis-de-Nikos-Kazantzaki-379350352815580>

Στα αγγλικά:

<https://www.facebook.com/The-International-Society-of-Friends-of-Nikos-Kazantzakis-2358603970881508>

Στα ισπανικά:

<https://www.facebook.com/siank.mx>

© SYNTHESIS, τετραμηνιαίο ενημερωτικό δελτίο

Δημοσιεύεται από τη Συντονιστική Επιτροπή της ΔΕΦΝΚ, ανεξάρτητο πολιτιστικό σωματείο μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, που ιδρύθηκε στη Γενεύη στις 14 Δεκεμβρίου 1988. Σκίτσο: Τάκης Καλιμούχος. Νόμιμη κατάθεση (Dépôt légal), αρ. 58, Απρίλιος 2022. ISSN 1764-6103. Διευθύντρια έκδοσης: YvetteRenoux-Herbert (Παρίσι). Αλληλογραφία : Cas postale 2714, CH-1211 Genève 2 dépôt, Suisse. Τιμή: 2 euros.